

ความสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ เป็นเซตของคู่อันดับ

$$R = \{(x, y) : x \in X, y \in Y\}$$

โดยที่สมาชิกในเซตดังกล่าวมีรูปแบบบางอย่าง

ตัวอย่าง

ความสัมพันธ์เส้นตรง ที่ผ่านจุด $(0,0)$ และมีความชันเท่ากับ 1

$$\{(x, y) : y = x\}$$

ความสัมพันธ์พาราโบลาหงายที่มีจุดยอดอยู่ที่จุด $(0,0)$

$$\{(x, y) : y = x^2\}$$

ตัวอย่าง

ความสัมพัทธ์วงกลมที่มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่จุด $(0,0)$ และมีรัศมีเท่ากับ 1

$$\{(x, y) : x^2 + y^2 = 1\}$$

ความสัมพัทธ์วงรีที่มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่จุด $(0,0)$ และตัดแกน x ที่จุด $(a,0)$ และ $(-a,0)$ และ ตัดแกน y ที่จุด $(0,b)$ และ $(0,-b)$

$$\{(x, y) : \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1\}$$

ตัวอย่าง

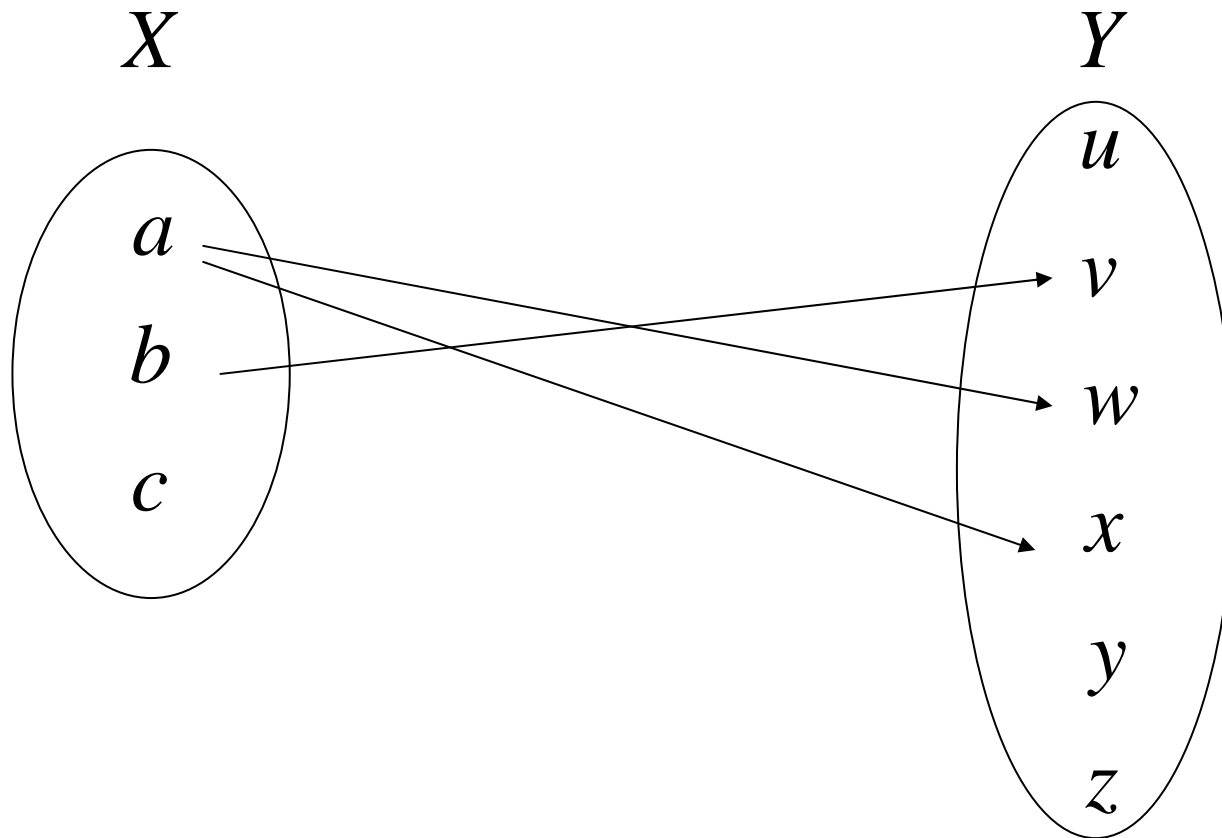
ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือ เครือข่าย
Vodafone x วินาที และ ค่าใช้จ่าย y

ความสัมพันธ์ระหว่างการเอาใจใส่ต่อเนื้อหาในห้องเรียน
และคะแนนการสอบ

ตัวอย่าง

$$X = \{a, b, c\}$$

$$Y = \{u, v, w, x, y, z\}$$

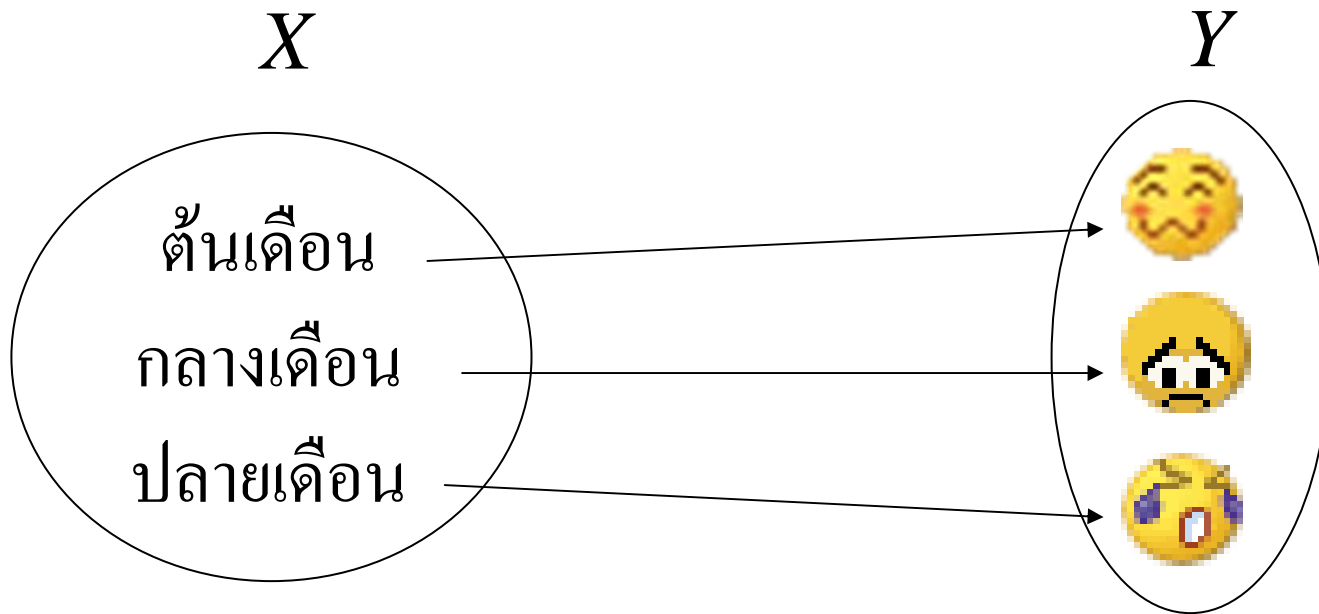

$$R = \{(a, w), (a, x), (b, v)\}$$

ตัวอย่าง

$X = \{\text{ต้นเดือน, กลางเดือน, ปลายเดือน}\}$

$Y = \{ \text{😊, 😬, 😭} \}$

$R =$

พบว่าในหลายๆ ครั้ง การเขียนความสัมพันธ์ในรูปแบบ
ของเซต เป็นเรื่องยุ่งยาก สำหรับความสัมพันธ์ใด ที่
สามารถถูกบรรยายได้ในรูปสมการ หรืออสมการ
เรายังจะเขียนความสัมพันธ์อย่างย่อ ในรูปแบบของ
สมการหรืออสมการแทน เช่น

ความสัมพัทธ์เชิงเส้น

$$y = mx + c$$

ความสัมพัทธ์พาราโบลา

$$y - k = m(x - h)^2$$

ความสัมพัทธ์วงกลม

$$(x - h)^2 + (y - k)^2 = r^2$$

ความสัมพัทธ์วงรี

$$\frac{(x - h)^2}{a^2} + \frac{(y - k)^2}{b^2} = 1$$

ความสัมพัทธ์ไฮเพอร์โบลา

$$\frac{(x - h)^2}{a^2} - \frac{(y - k)^2}{b^2} = 1$$

ความสัมพัทธ์พหุนาม

$$y = a_n x^n + \cdots + a_1 x + a_0$$

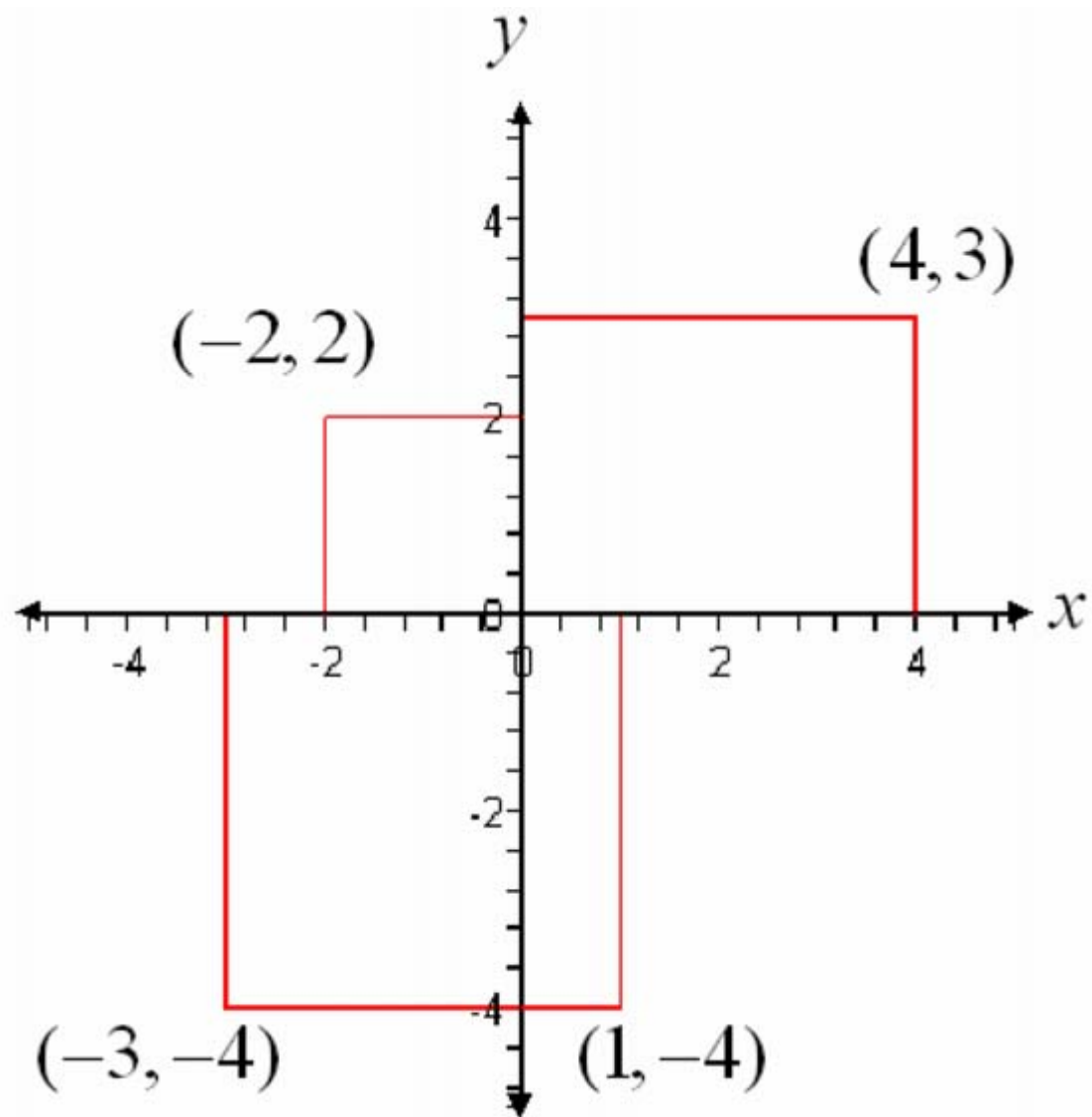

กราฟของความสัมพันธ์

เราสามารถนำความสัมพันธ์มาเขียนเป็นกราฟได้
โดยเบื้องต้น เราจะพิจารณากราฟในพิกัดฉาก หรือ
มีอีกชื่อว่าพิกัดคาร์ทีเซียน (Cartesian Coordinates)

แนวความคิดของระบบพิกัดฉาก

เมื่อก้าวถึงพิกัด (x,y) ถ้า x เป็นค่าบวกจะหมายถึงจุดซึ่งห่างจากจุดกำเนิด $(0,0)$ ไปทางขวา เป็นระยะทาง $|x|$ หน่วย แต่ถ้า x เป็นค่าลบ พิกัดดังกล่าวจะหมายถึง จุดซึ่งห่างจากจุดกำเนิดไปทางซ้ายเป็นระยะทาง $|x|$ หน่วย และถ้า y มีค่าเป็นบวก จุดนั้นจะอยู่เหนือจากเส้นตรงแนวนอนซึ่งผ่านจุด $(0,0)$ เป็นระยะ $|y|$ หน่วย และ ถ้า y มีค่าเป็นลบ จุดที่กล่าวถึงจะอยู่ต่ำกว่าเส้นดังกล่าว เป็นระยะ $|y|$ หน่วย

ระบบพิกัดฉาก

กราฟความชันพจน์ที่น่าสนใจ

1. ความชันพจน์เชิงเส้น

$$y = mx + c$$

m และ c เป็นจำนวนจริงใดๆ

เรียก m ว่า ความชัน (slope) ของเส้นตรงที่เกิดจาก
ความชันพจน์เชิงเส้น

และเรียก c ว่าจุดตัดแกน y ของเส้นตรงที่เกิดจาก
ความชันพจน์เชิงเส้น

การร่างกราฟ

$$y = x$$

การร่างกราฟ

$$y = 2x$$

การร่างกราฟ

$$y = \frac{1}{2}x$$

การร่างกราฟ

$$y = -x$$

การร่างกราฟ

$$y = -2x$$

การร่างกราฟ

$$y = x + 1$$

ตัดแกน y ถ้า $x=?$
ตัดแกน x ถ้า $y=?$

การร่างกราฟ

$$y = x + 2$$

ตัดแกน y ถ้า $x=?$
ตัดแกน x ถ้า $y=?$

การร่างกราฟ

$$y = x - 1$$

ตัดแกน y ถ้า $x=?$
ตัดแกน x ถ้า $y=?$

การร่างกราฟ

$$y = 2x - 1$$

ตัดแกน y ถ้า $x=?$
ตัดแกน x ถ้า $y=?$

ตัวอย่าง ถ้า $y = mx + c$ เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น
โดยพบว่าจุด (1,1) และ จุด (2,4) เป็นจุดบนความสัมพันธ์
ดังกล่าวด้วย จงหาความชันของเส้นตรงที่เกิดจากความ
สัมพันธ์เชิงเส้นดังกล่าว และจุดตัดแกน x และแกน y

สังเกตว่าบนเส้นตรงเดียวกัน ความชันจะมีค่าเท่ากันเสมอ
ดังนั้น ถ้าทราบจุด 2 จุดใดๆ บนเส้นตรง เราสามารถหา
ความชันได้โดย

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$$

จงหาความชันของเส้นตรงที่ผ่านจุด $(1,1)$

และจุด $(3,0)$ พร้อมร่างกราฟของความชันดังกล่าว

จงร่างกราฟของความสัมพันธ์เชิงเส้น $y=-2$ พร้อมบอก
ความชันของเส้นตรงดังกล่าว

จงร่างกราฟของความสัมพันธ์เชิงเส้น $x=1$ พร้อมบอก
ความชันของเส้นตรงดังกล่าว

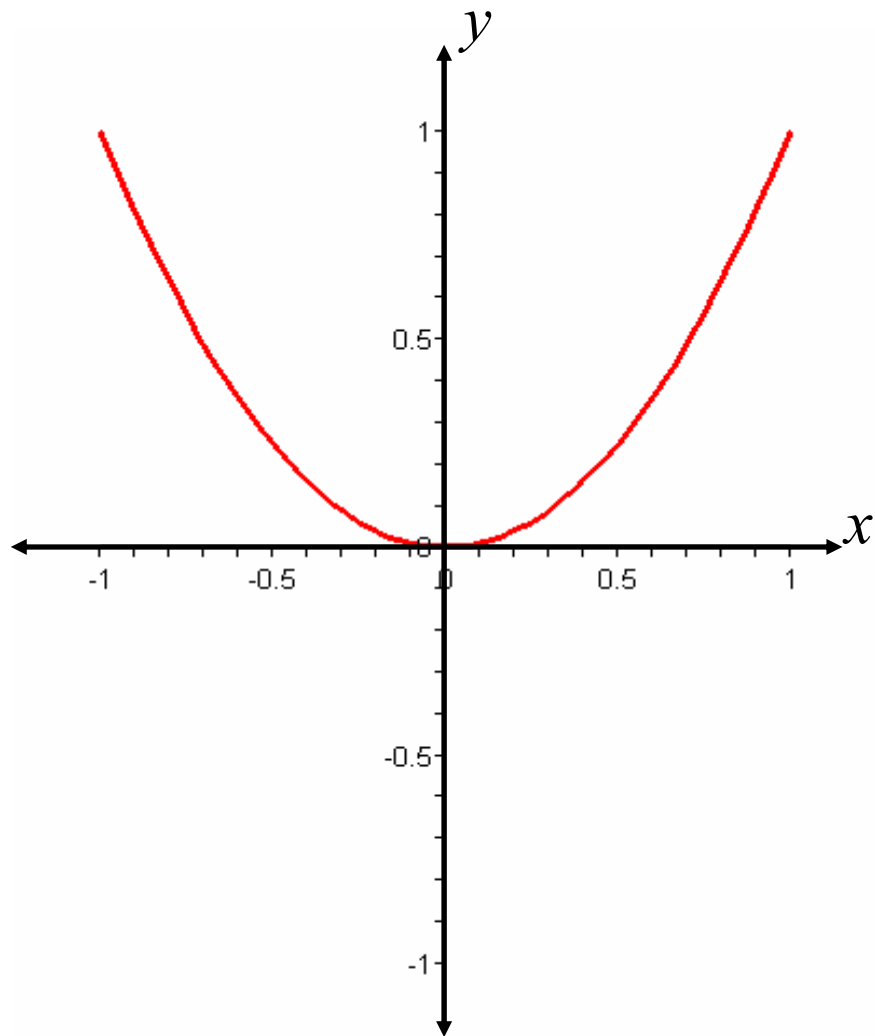
2. ความสัมพันธ์พาราโบลา (parabola)

$$y - k = m(x - h)^2$$

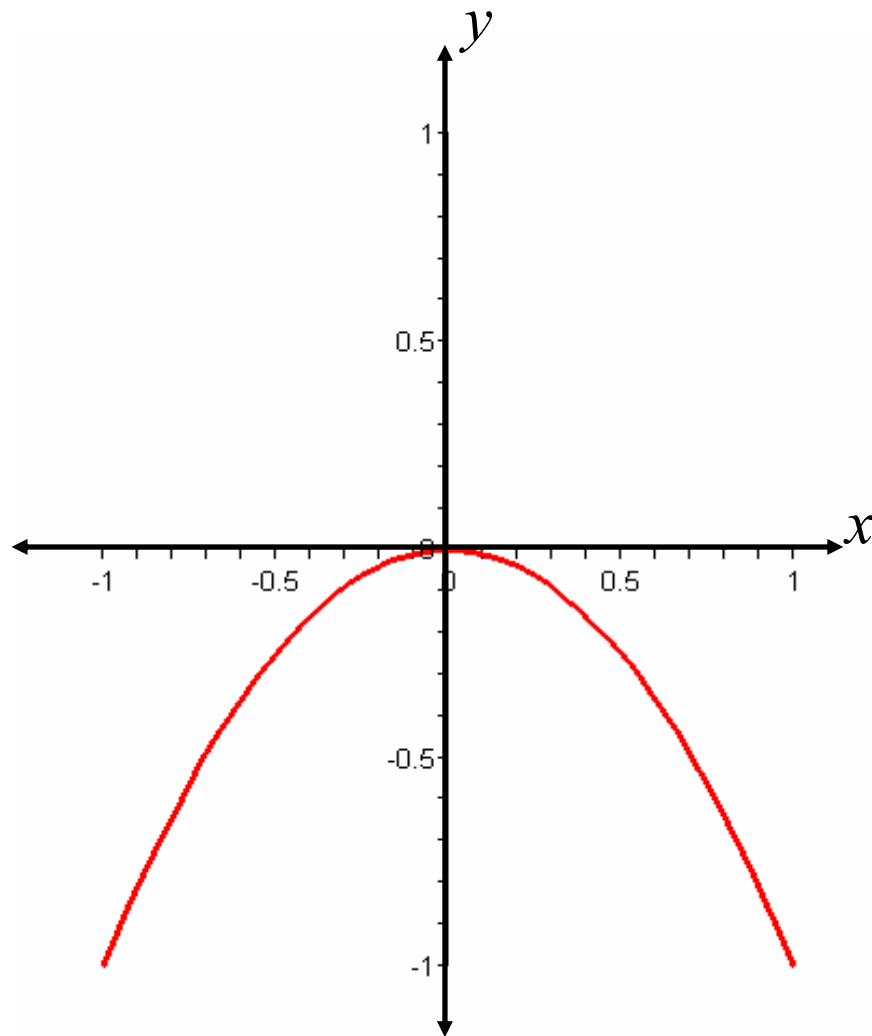
หรือ

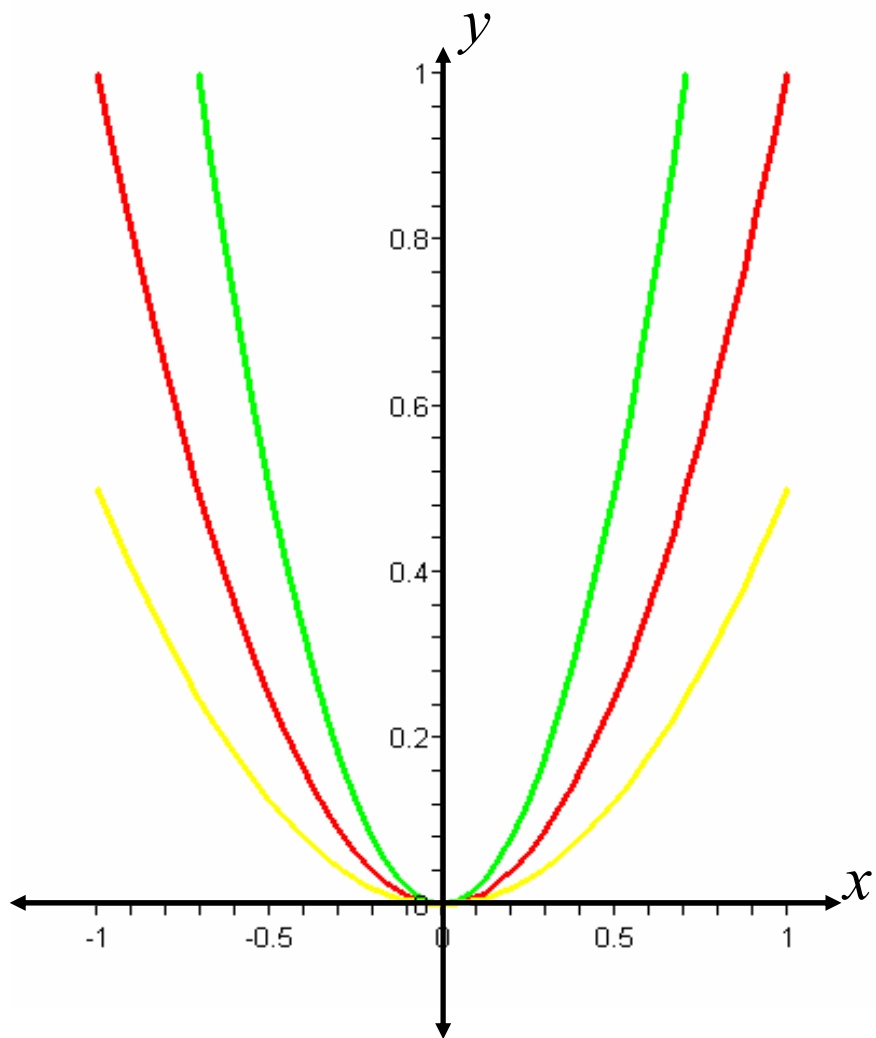
$$x - h = m(y - k)^2$$

$$y = +mx^2$$

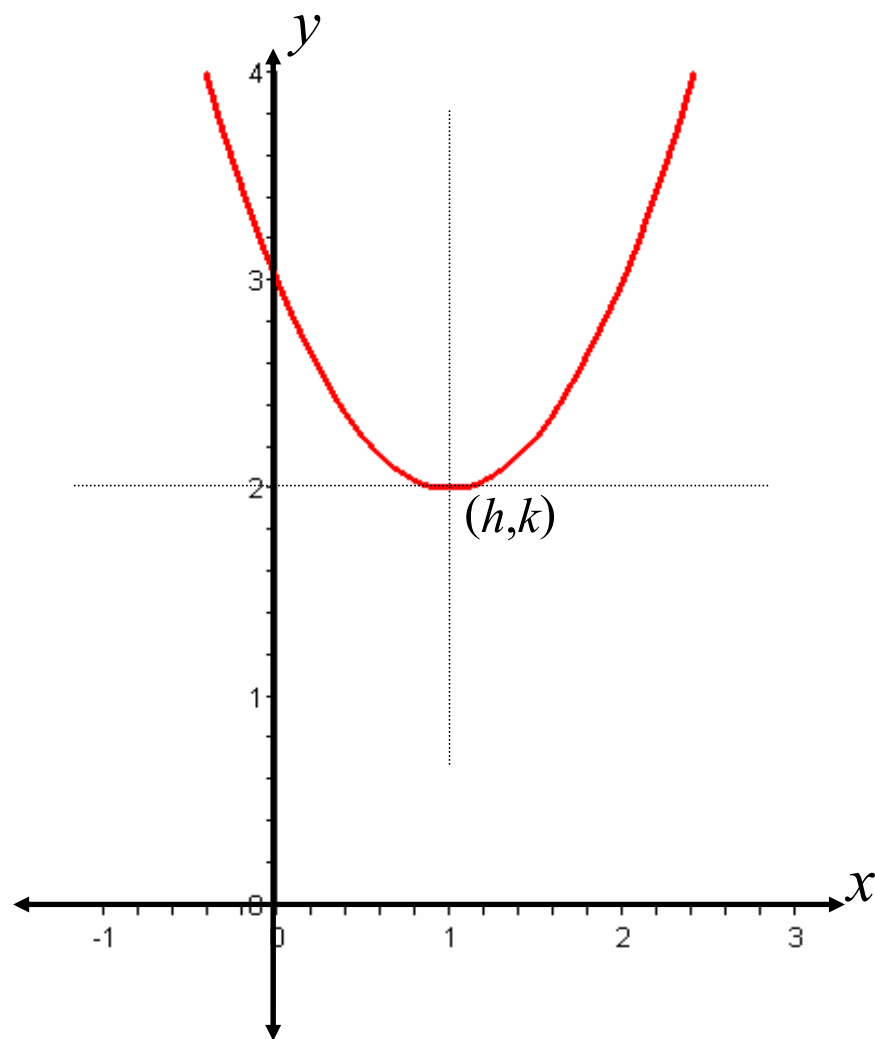
$$y = -mx^2$$

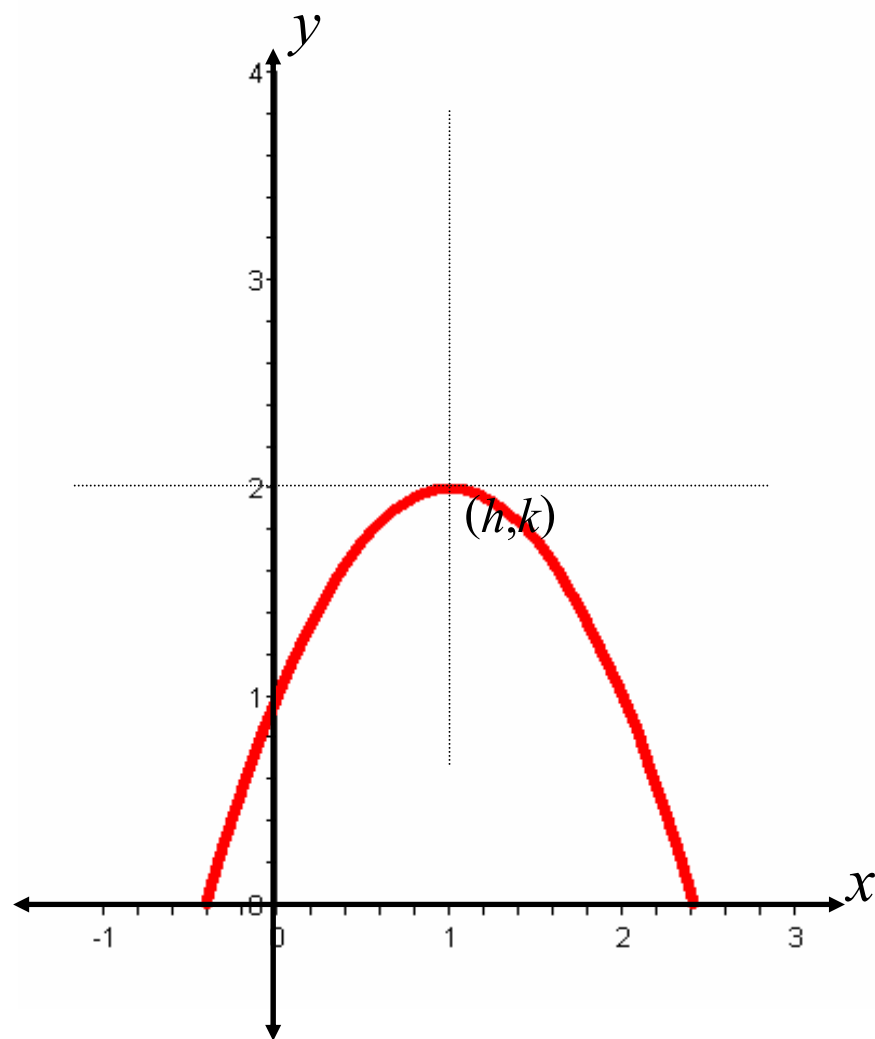

$$y = x^2$$
$$y = 2x^2$$
$$y = \frac{1}{2}x^2$$

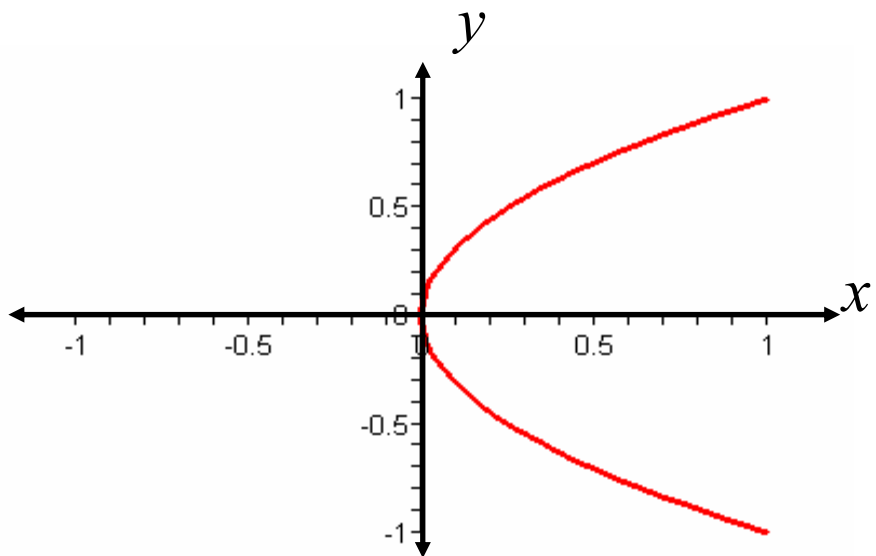
$$y - k = +m(x - h)^2$$

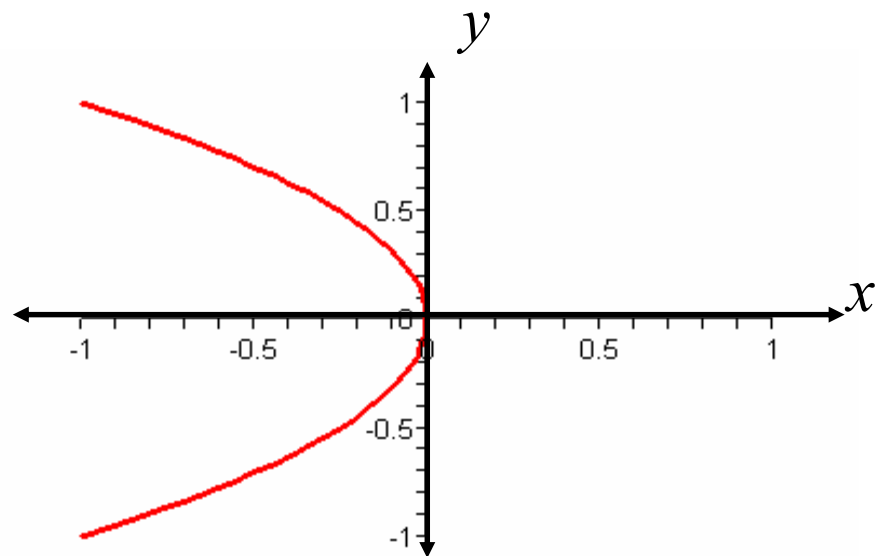
$$y - k = -m(x - h)^2$$

$$x = +my^2$$

$$x = -my^2$$

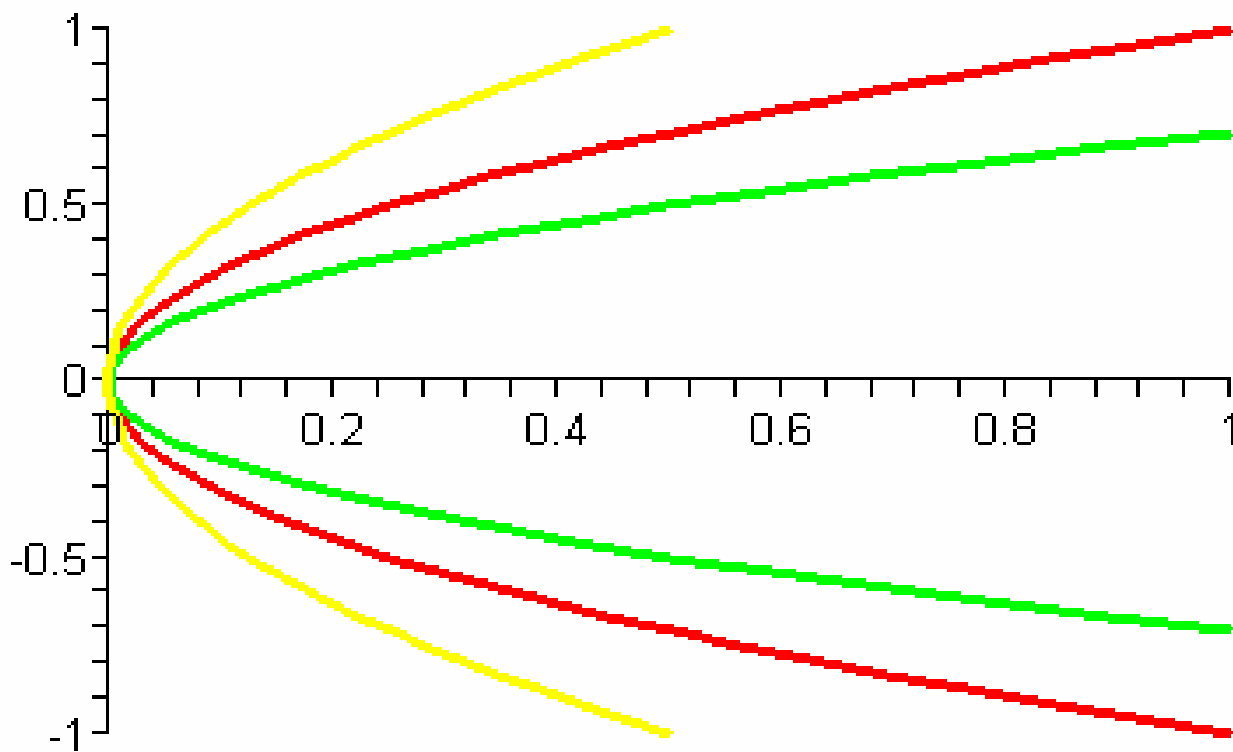

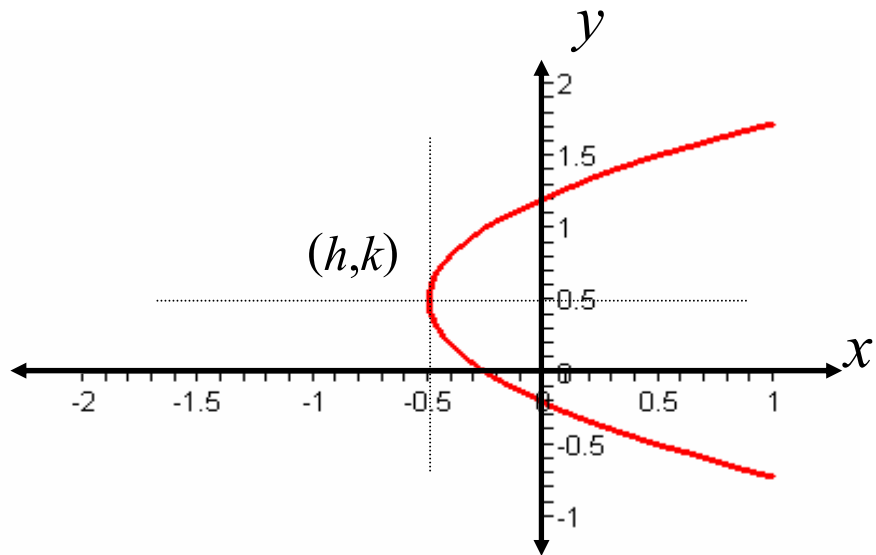
$$x = y^2$$

$$x = 2y^2$$

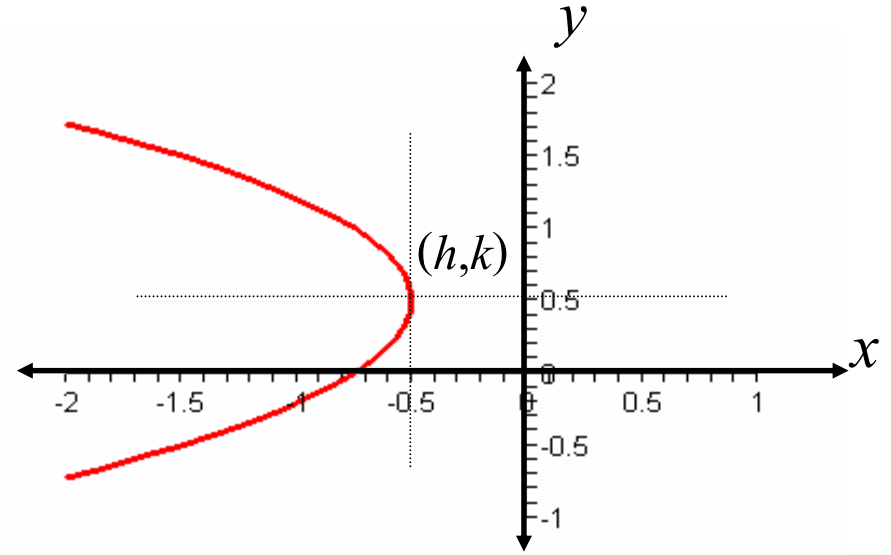
$$x = \frac{1}{2}y^2$$

$$x - h = +m(y - k)^2$$

$$x - h = -m(y - k)^2$$

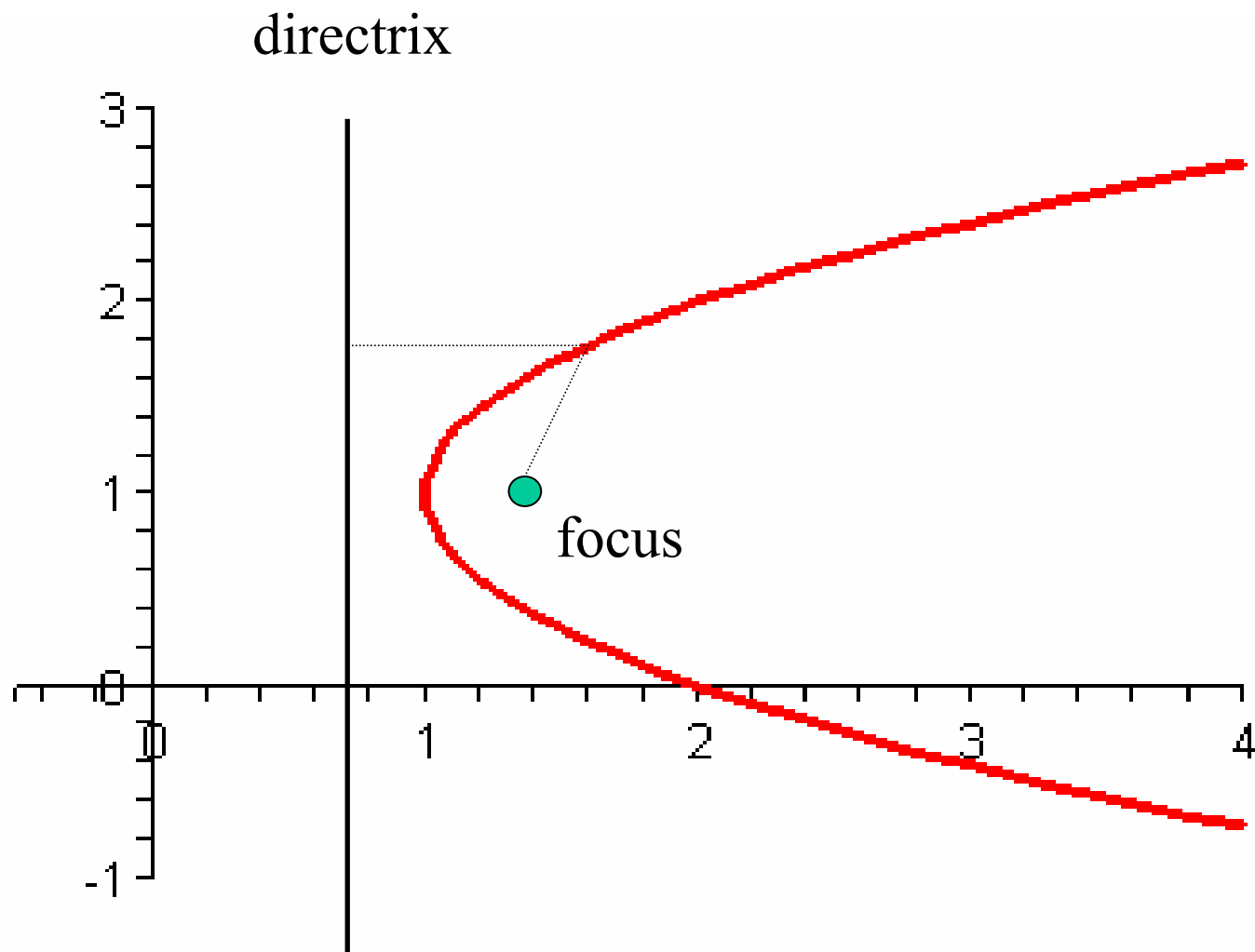

จงร่างกราฟของความสัมพันธ์พาราโบลา

$$y = 2 - (x - 1)^2$$

พร้อมทั้งหาจุดตัดแกน x และ แกน y

ความหมายในเชิงเรขาคณิตของพาราโบลา

3. ความสัมพันธ์วงกลม (circle)

$$(x - h)^2 + (y - k)^2 = r^2$$

h และ k เป็นจำนวนจริงใดๆ

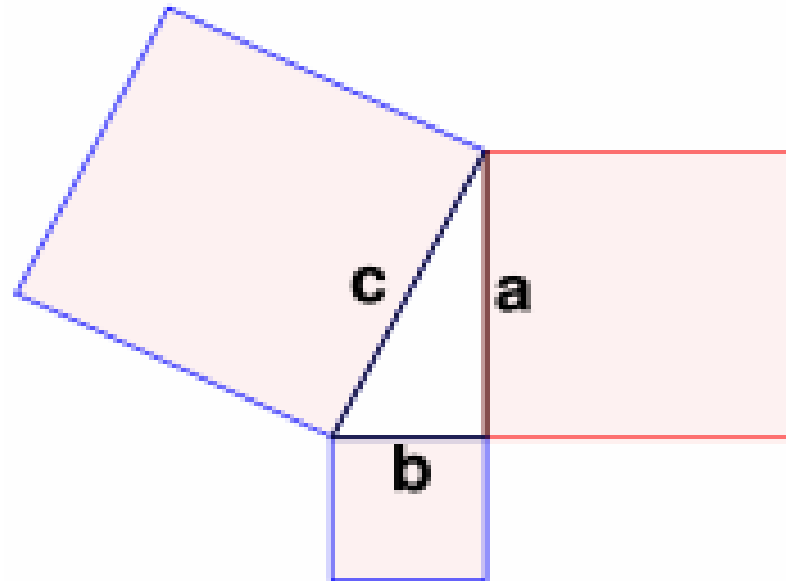
r เป็นจำนวนจริงบวกใดๆ

วงกลมคือเซตของจุดใดๆ ที่มีระยะห่างจากจุดที่
กำหนดเป็นระยะทางเท่ากันเสมอ

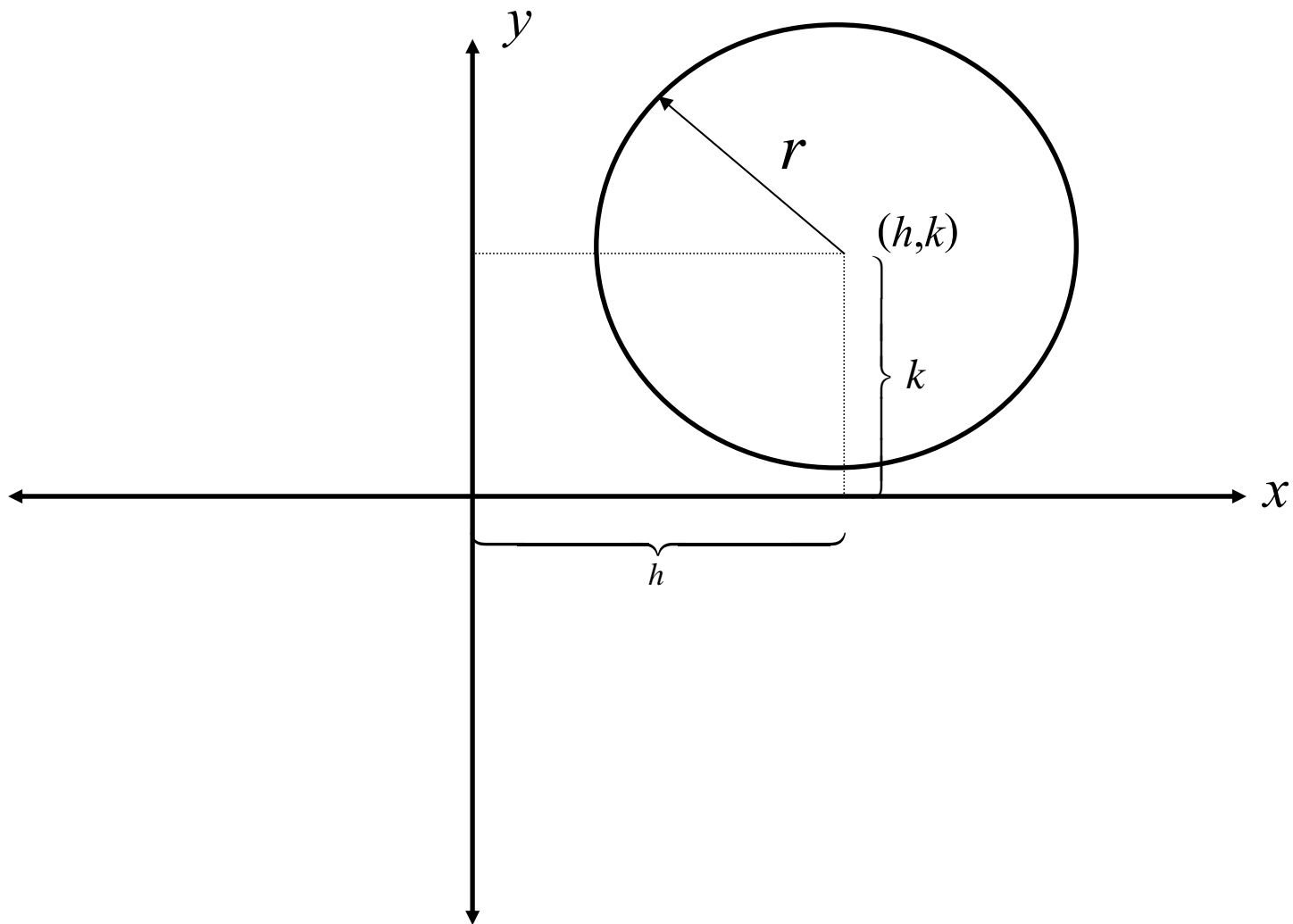
สมการวงกลมที่มีจุดศูนย์กลางที่จุดกำเนิด และมีรัศมี r หน่วย

$$x^2 + y^2 = r^2$$

ที่มาของสมการ

$$(x - h)^2 + (y - k)^2 = r^2$$

$$(x-1)^2 + (y-1)^2 = 1$$

$$(x + 2)^2 + (y - 2)^2 = 2$$

$$(x + 3)^2 + \left(y - \frac{1}{2}\right)^2 - 9 = 0$$

วงกลม $(x-1)^2 + y^2 = 1$

ตัดแกน x และ แกน y ที่จุดใด

4. ความสัมพันธ์วงรี (ellipse)

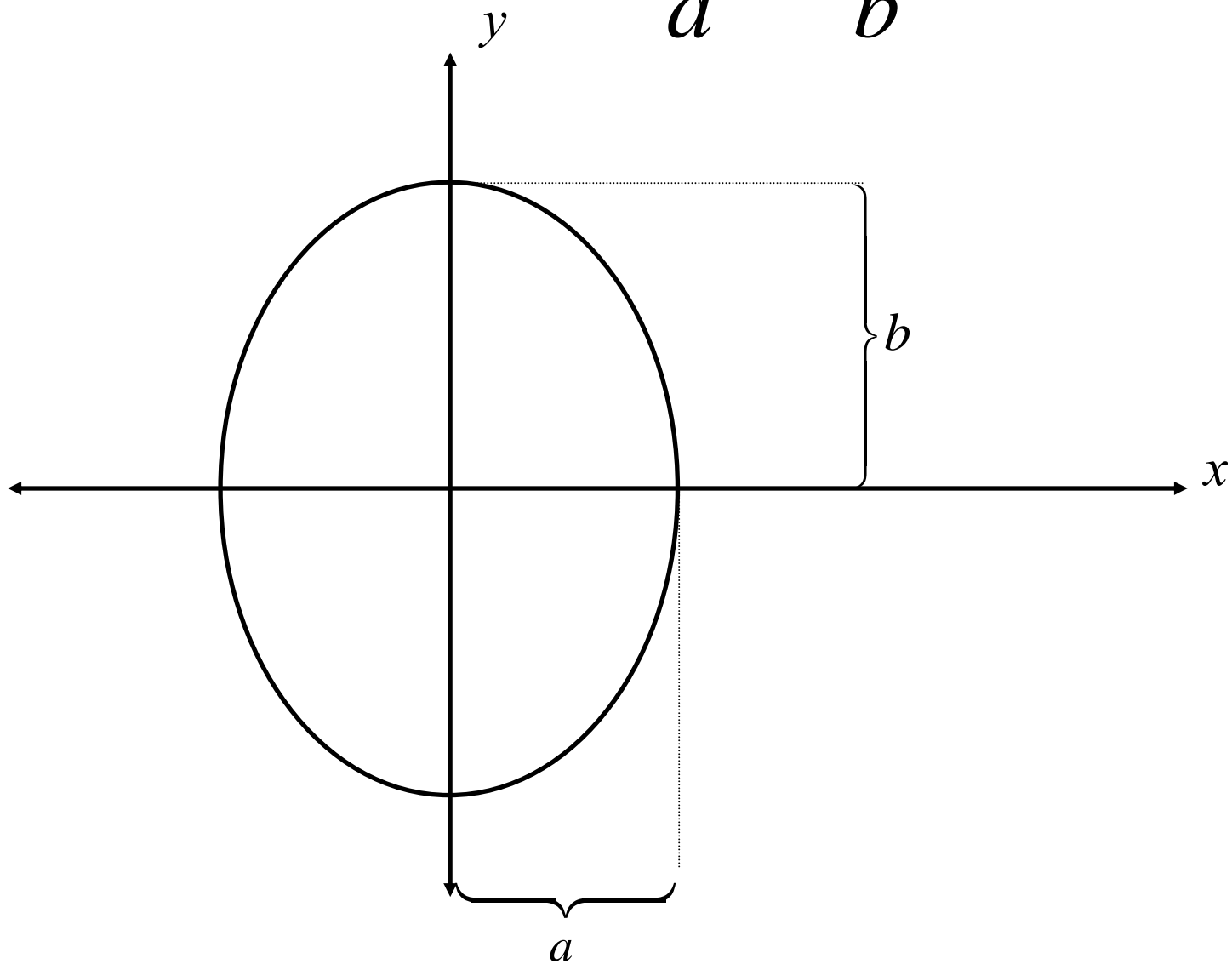
$$a(x-h)^2 + b(y-k)^2 = r^2$$

(ถ้า $a=b$ ก็ความสัมพันธ์วงรีก็จะกลายเป็นความสัมพันธ์วงกลม)

โดยทั่วไปมักเขียนความสัมพันธ์วงรีในรูป

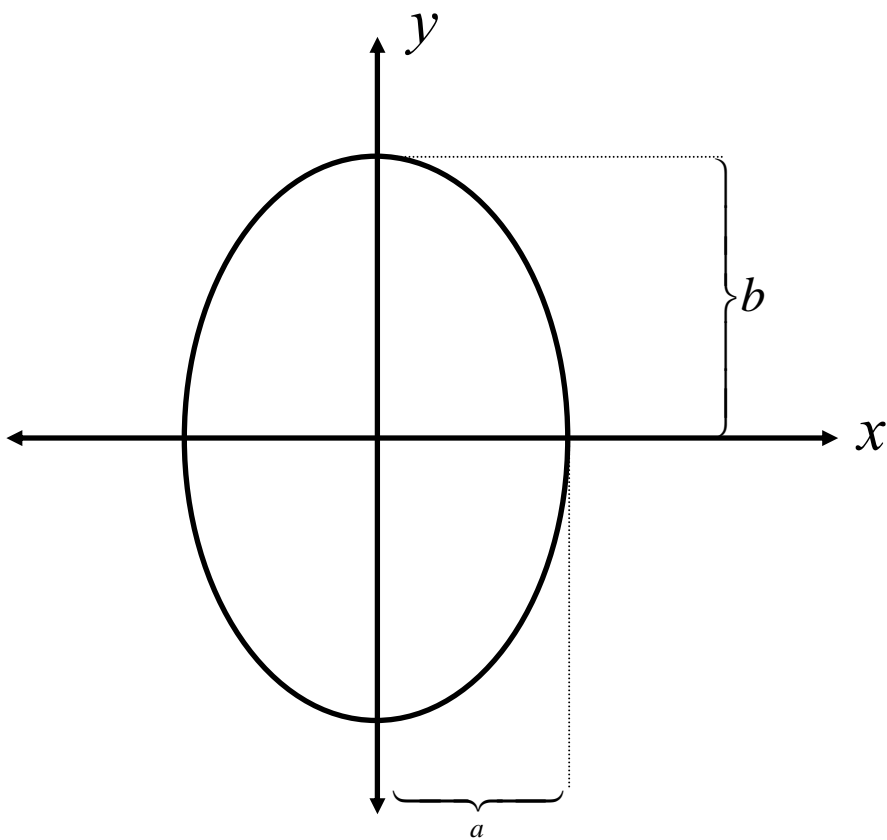
$$\frac{(x-h)^2}{a^2} + \frac{(y-k)^2}{b^2} = 1$$

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$$

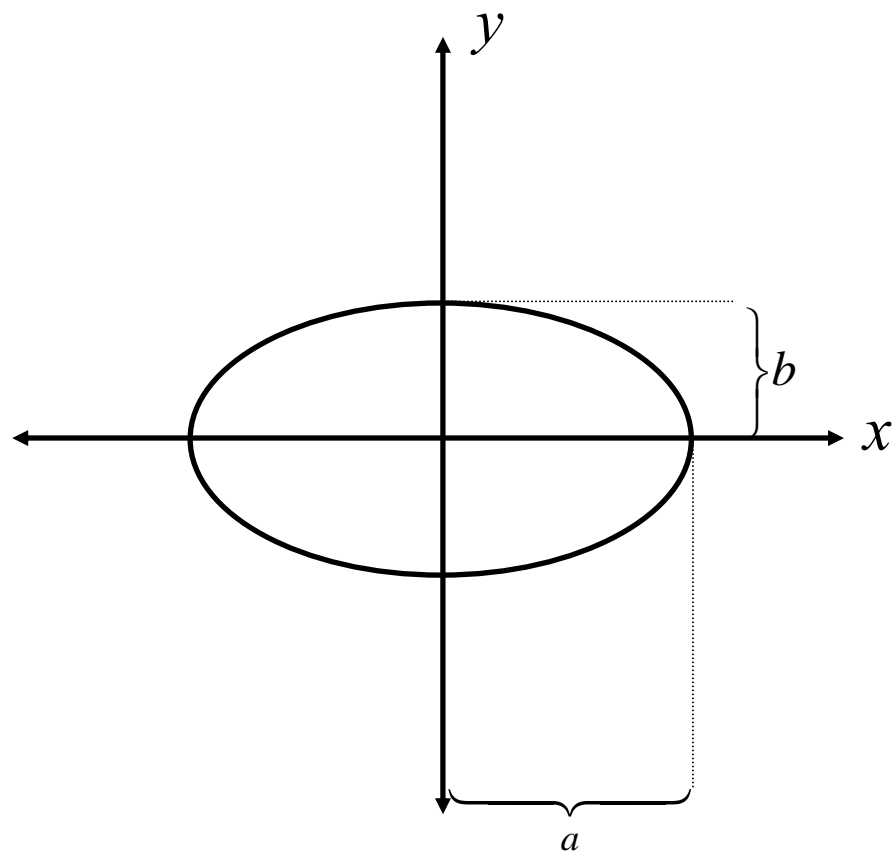

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$$

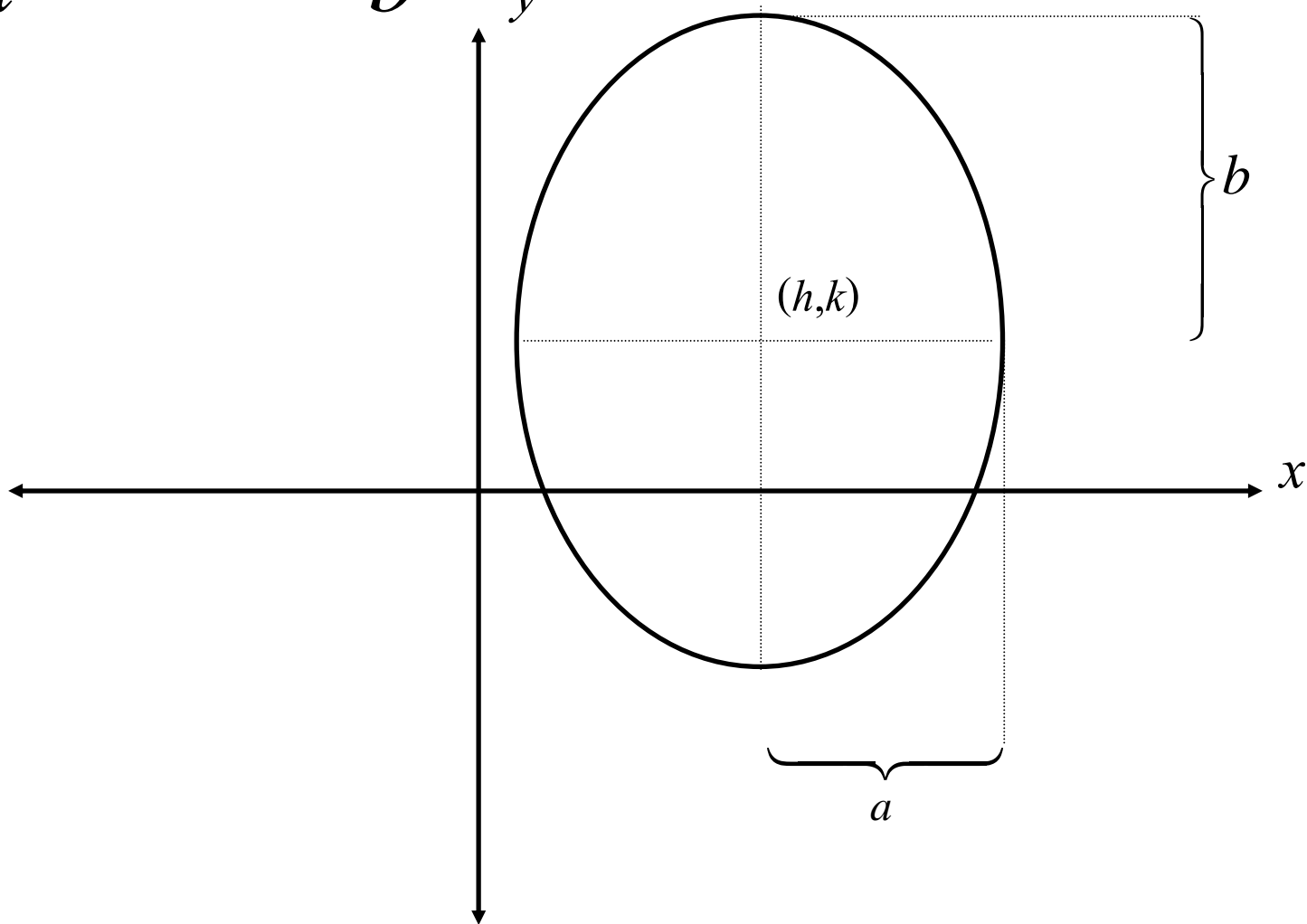
$a < b$

$b < a$

$$\frac{(x-h)^2}{a^2} + \frac{(y-k)^2}{b^2} = 1$$

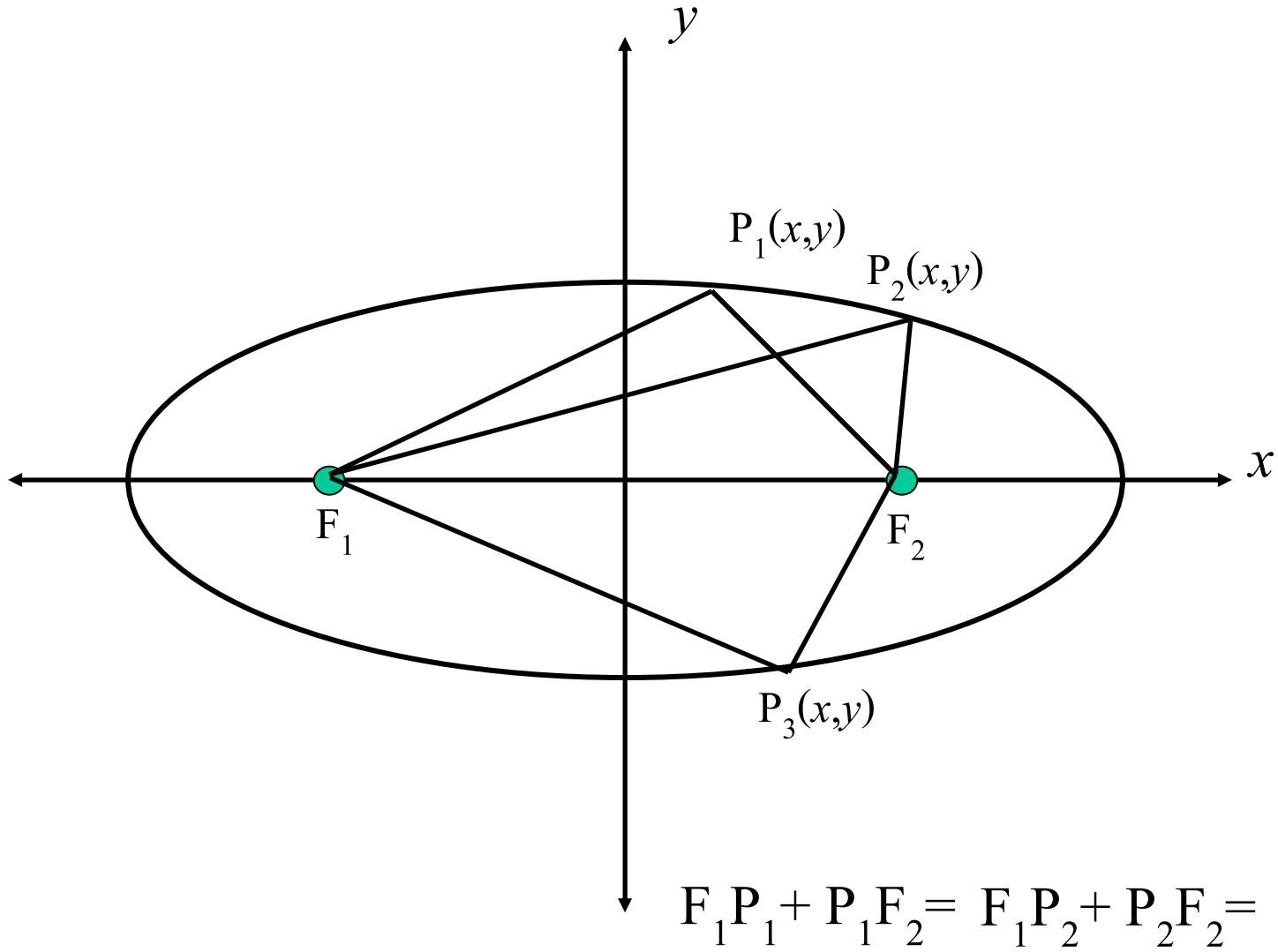
จงร่างกราฟของความสัมพัทธ์วงรี

$$9(x-1)^2 + 4(y+2)^2 = 36$$

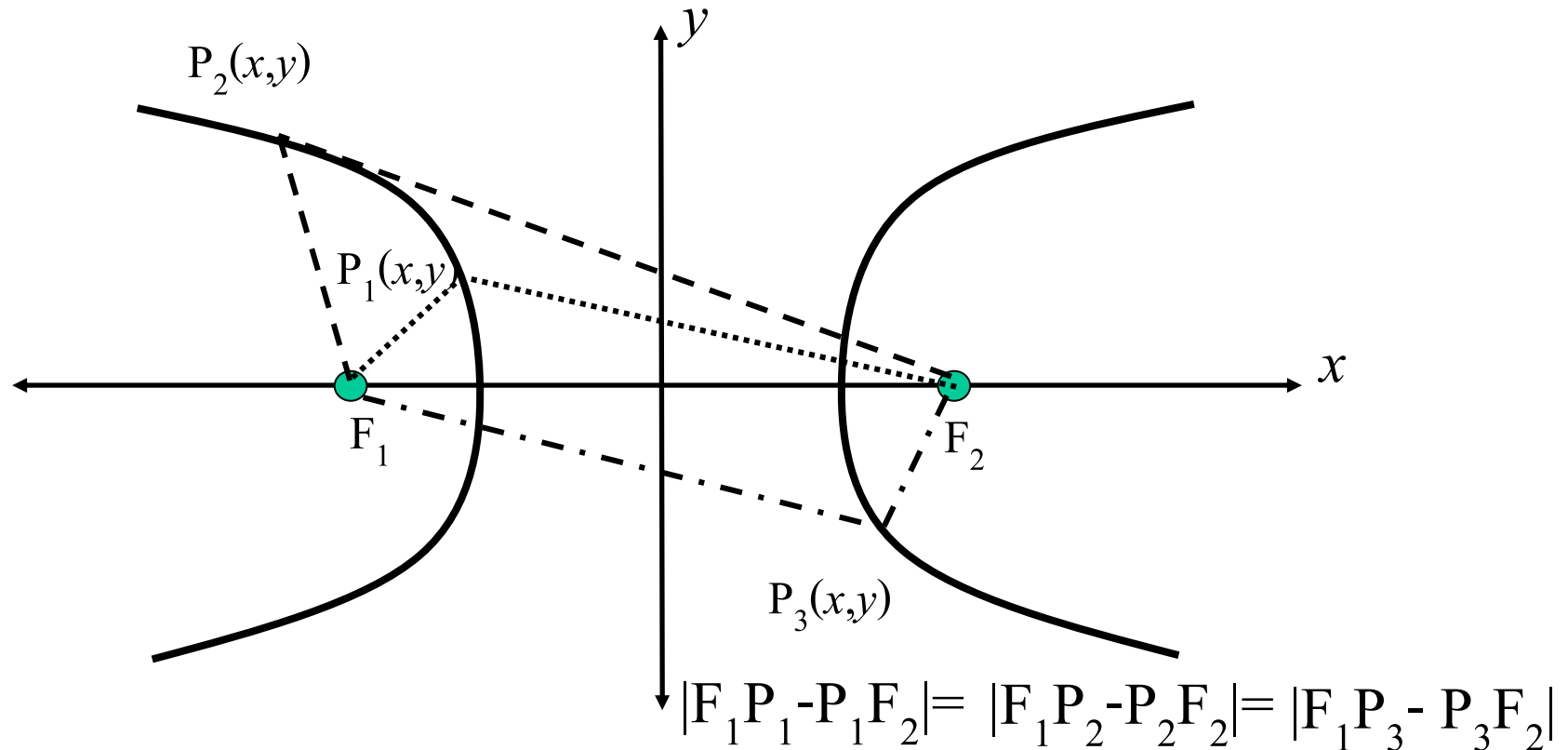
พร้อมทั้งหาจุดตัดแกน x และ แกน y

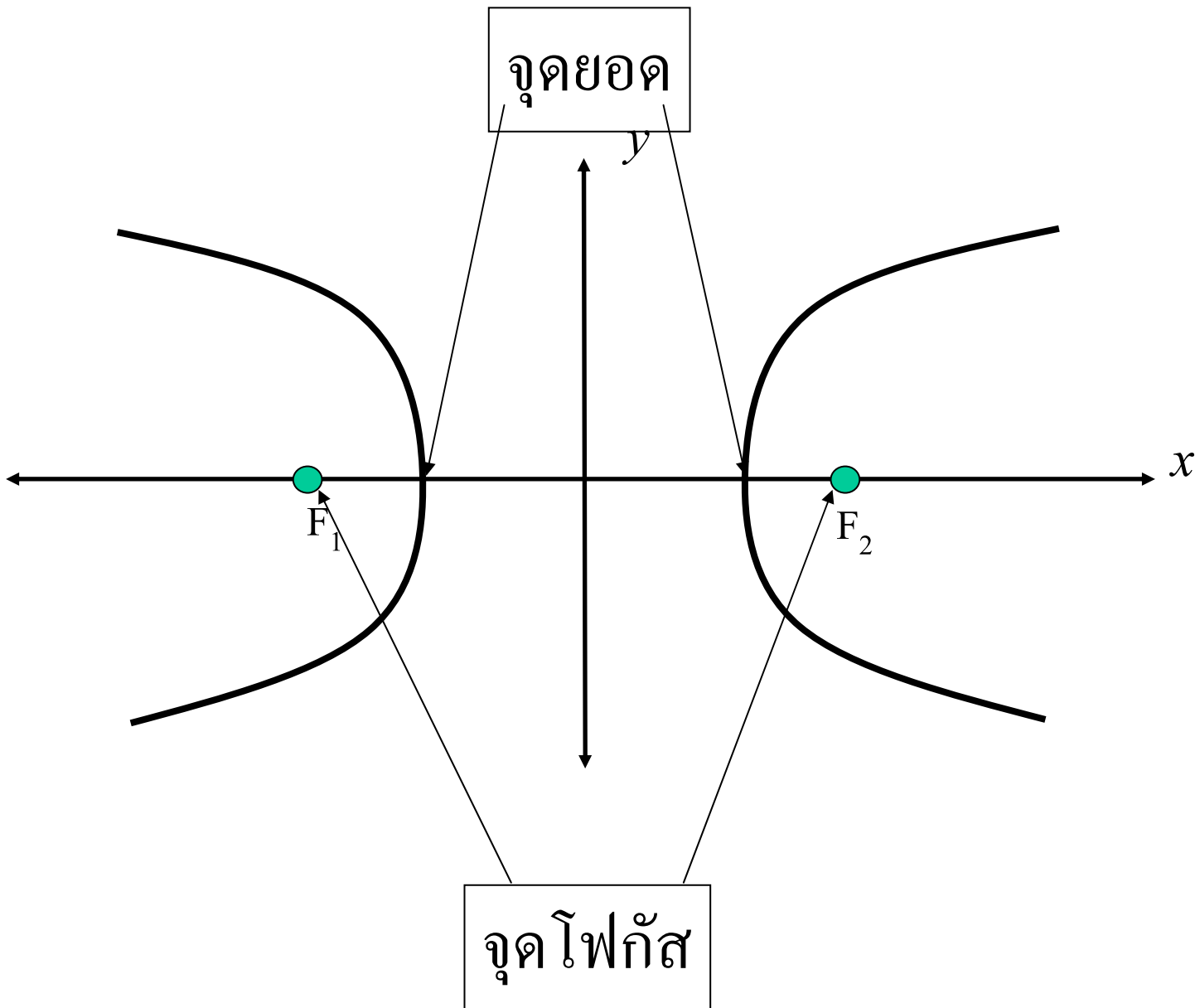

ความหมายในเชิงเรขาคณิตของวงรี

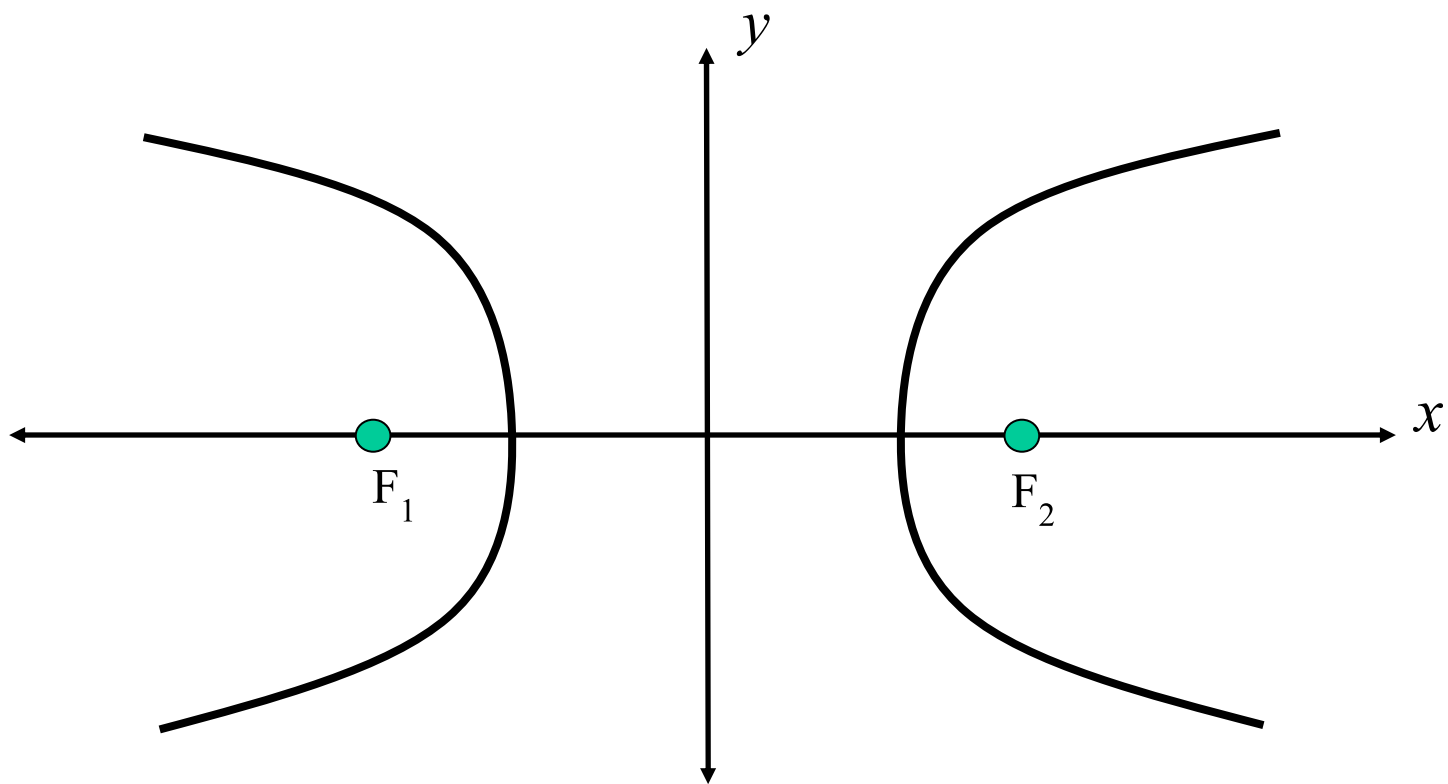

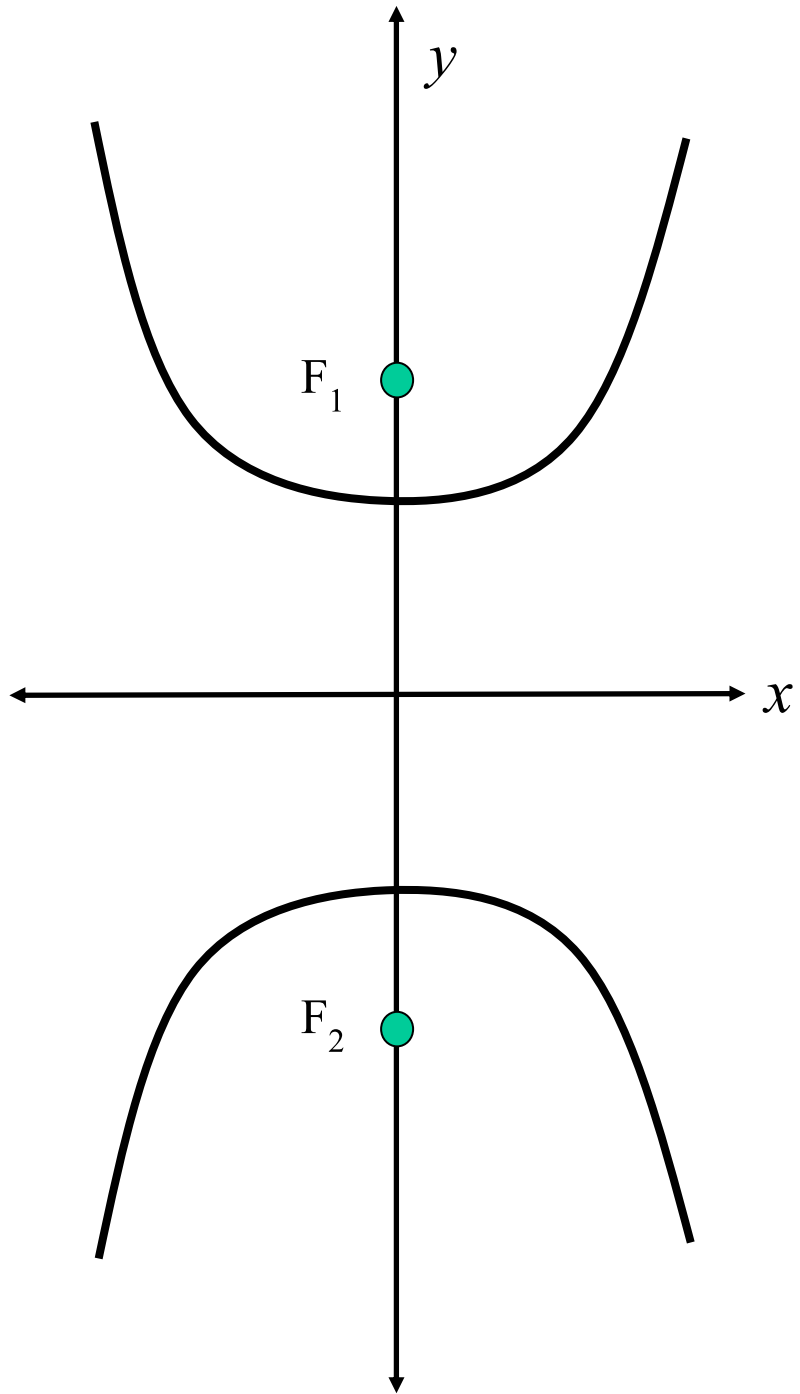
ไฮเปอร์โบลา คือเซตของจุดใดๆ ที่มีผลต่างของระยะห่างจากจุดตั้งกล่าวไปยังจุดที่กำหนดสองจุด เท่ากันเสมอ

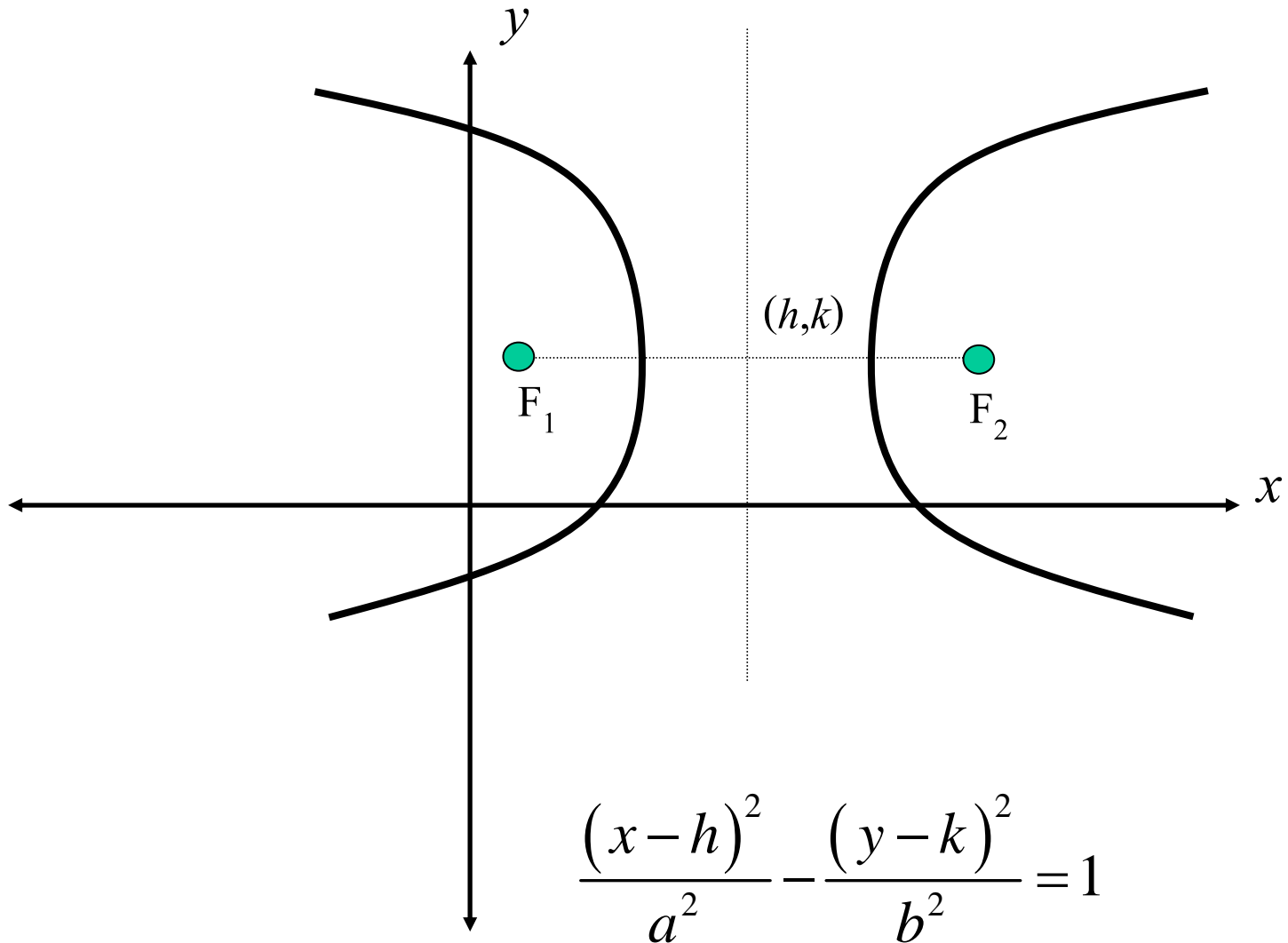

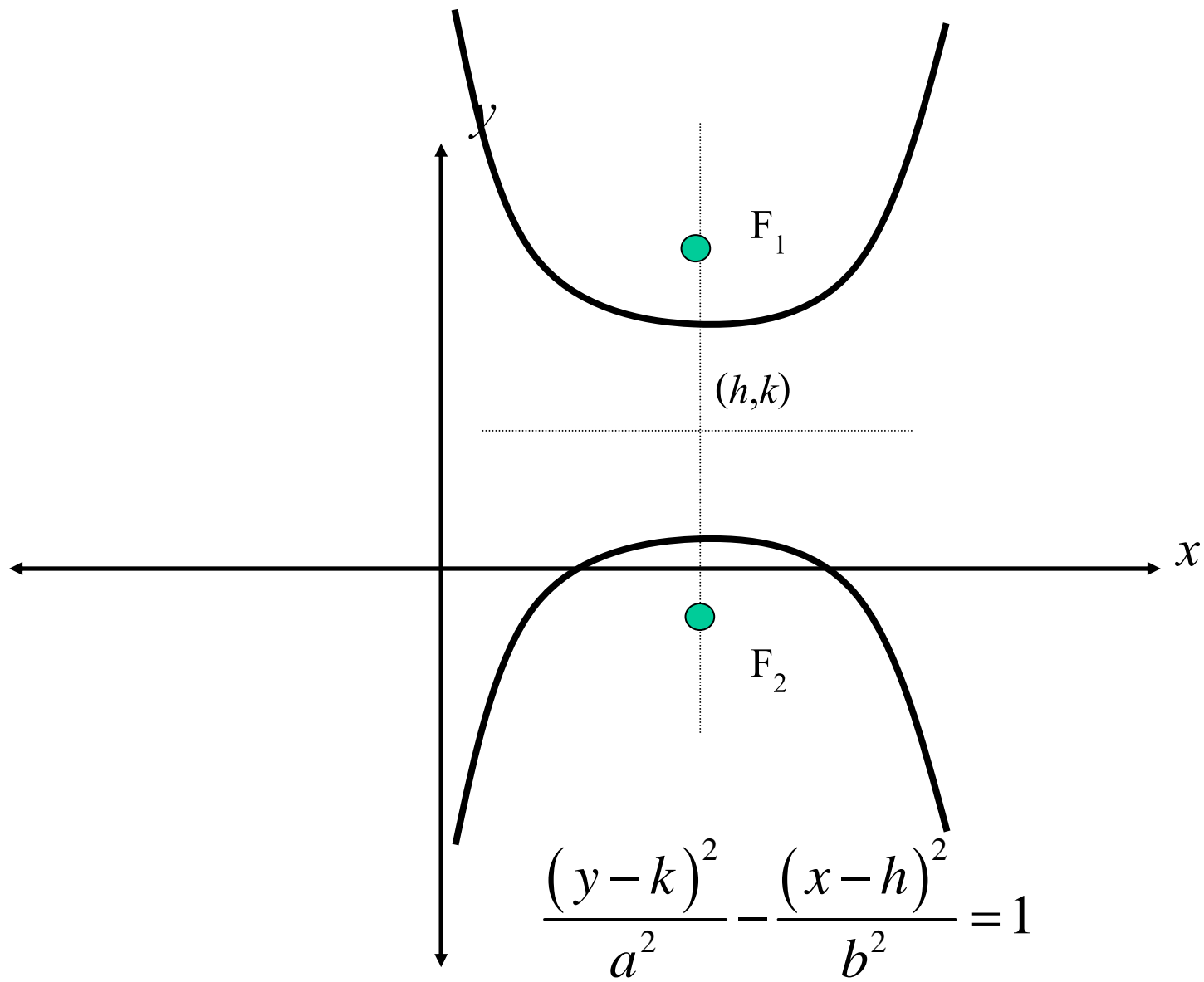
$$\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1$$

$$\frac{y^2}{a^2} - \frac{x^2}{b^2} = 1$$

พีชคณิตของฟังก์ชันและการย้ายแกน

พิจารณากราฟของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$y = x$$

$$y = 2x$$

$$y = 4x$$

พิจารณากราฟของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$y = x$$

$$y = \frac{1}{2}x$$

$$y = 0.1x$$

พิจารณากราฟของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$y = x$$

$$y = -x$$

$$y = -0.1x$$

$$y = -10x$$

พิจารณากราฟของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$y = x$$

$$y - 1 = x - 2$$

$$y - 1 = 2(x - 2)$$

พิจารณากราฟของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$y = x^2$$

$$y = 2x^2$$

$$y = \frac{1}{2}x^2$$

พิจารณากราฟของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$y = x^2$$

$$y = -2x^2$$

$$y = -\frac{1}{2}x^2$$

พิจารณากราฟของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$y = x^2$$

$$y - 2 = (x + 3)^2$$

$$y - 2 = 2(x + 3)^2$$

พิจารณากราฟของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$y = x^2$$

$$y - 2 = -(x + 3)^2$$

$$y - 2 = -\frac{1}{2}(x + 3)^2$$